

Take vesti so seveda naposled prišle na ušesa tudi Maksu. Ta jih s početka ni verjel, ker jih je imel za golo obrekovanje; kajti sam ni bil opazil ničesar, kvečjemu kak žareč pogled med Matildo in nadporočnikom, kak slučajen dotikljaj njiju rok in take malenkosti. Ali vse to je pripisoval le temu, da se hoče Matilda njemu osvetiti . . .

Toda oni večer, ko je videl, ob kaki uri je zapuščal Pavlovič vilo, in je tudi vedel, da je bil tisti večer Traven v Ljubljani, tedaj so mu padle luskinge raz oči. In to ga je tako razburilo, tako pretreslo, da bi bil kmalu provzročil največji škandal in si uničil celo svojo eksistenco.

Edini Traven ni videl nič, ni slišal nič. Živel je v takem zadovoljstvu, kakor še nikoli, in Maksu in svojim ožjim prijateljem je pripovedoval včasih o svoji sreči.

(Dalje prih.)

LISTEK.

Prvi slovanski časnikarski shod, poročča Ivan Kunšič.¹⁾ Velikanska, veličastna je bila slavnost Fr. Palackega minole dni v Pragi, pomenljivejša pa še veliko bolj radi tega, ker se je pri ti priliki vršil prvi shod slovanskih časnikarjev v Avstriji, ki je bil velike važnosti za razvoj slovanskih narodov. Mi Slovenci pa smemo biti še posebe ponosni, da je temu pomenljivemu shodu predsedoval Slovence, Ivan Hribar; njegovim zmožnostim, energiji in znanju slovanskih jezikov se je zahvaliti, da se je shod vršil gladko in točno v veselje in čast vsega Slovanstva. Shod se je vršil dne 19. m. m. popoldne na staromestni radnici; udeležilo se ga je 138 časnikarjev slovanskih. Predsednik je bil Ivan Hribar, prvi podpredsednik Michal Chyliński, glavni urednik »Czasov« v Krakovu, drugi podpredsednik pa dr. Šime Mazzura, glavni urednik »Obzorov« iz Zagreba. Predsednik je pozdravil prisotnike najprej slovenski, potem češki, poljski, ruski in hrvaški. Na vrsti so bila najprej zanimiva poročila o žurnalistiki raznih slovanskih narodov. Karel Salva je poročal o tisku slovaškem, dr. Aleks. Mitrović o srbskem, dr. Š. Mazzura o hrvaškem, Gregor Kupčanko o maloruskem, za Andreja Gabrščeka E. Klavžar o slovenskem, dr. Ant. de Beaupré o poljskem, za Jož. Kummerja JUC Kronbauer o češkem. Potem so prišle na vrsto resolucije, o katerih se je od začetka živahno razpravljalo, vendar so se sprejele z malimi izpremembami — izpustila se je zadnja, t. j. šesta o prepovedi poštnega vvoza. Sklenilo se je končno še, da se bode vršil prihodnji shod drugo leto v Krakovu. — Shod je trajal čez pet ur; gotovo je, da se v tem kratkem času o mnogih važnih in potrebnih rečeh ni moglo govoriti. Pa

¹⁾ G. Ivan Kunšič, stud. phil., je zastopal na Palackega slavnosti v Pragi »Ljubljanski Zvon« — na prošnjo urednika, ki je bil službeno zadržan. G. Kunšiču izrekamo pri ti priliki na ti vljudnosti iskreno zahvalo!

če se ne bi bilo doseglo nič drugega, storjen je vsaj začetek skupnega slovanskega dela, tako da smelo rečemo: Dne 19. rženega cveta l. 1898. ni bil le položen temeljni kamen za spomenik velikega Palackega, ampak tudi temeljni kamen veliki slovanski organizaciji, ki poraste od leta do leta v večjo duševno silo slovansko.¹⁾

Slavje stoletnice rojstva Františka Palackega je združilo konec minolega meseca vse stranke in vse sloje češkega naroda in pa vse slovanske narode, da so izkazali čast spominu moža, mimo katerega ni v novi češki zgodovini slavnejšega in zaslužnejšega.

Pred 100 leti, v dan 14. junija 1798. l., je bil rojen v tihi moravski vasici, v Hodslavicih, pod veličastnim Radhoštom František Palacky, najznamenitejši buditelj in vodnik svojega naroda. Kdor je posetil češkoslovansko narodopisno razstavo v Pragi, njemu je v spominu zibelka, v kateri je nekdaj pod streho nizke hišice zibala v spanje svojega sina uboga žena vaškega učitelja, nevedoč, kaj da bode njen sin svojemu narodu, narodu, ki je bil takrat pogreznjen še v topo nezavednost, od vseh zavržen, in ki se je dozdevno bližal le svojemu neizogibnemu pogubljenju. Saj so bili takih nazorov celo možje kakor Dobrovský, ki je še l. 1825. izrazil v prijateljskem pogovoru z grofom Sternberkom svoj obup nad češkim narodom. A mladega 27letnega Palackega so razvneli taki nazori h krepkemu odporu, in zavrnil je takrat Dobrovskega, kateremu je očital, zakaj da ne izdaja svojih del v češčini, z znanimi pomenljivimi besedami: »Bodemo-li vsi taki, bo pač zamrl češki narod od duhovnega glada; jaz saj bi smatral, čeprav bi bil ciganskega rodu, in še takrat, če bi bil zadnji tega rodu, za svojo dolžnost, da storim vse, da se ohrani o njem v zgodovini človeštva saj časten spomin.« In po teh besedah se je ravnal: vse njegovo življenje je bilo navdušeno delo za rešitev in povzbudo češkega naroda.

Ob jako ugodnih okolnostih je prišel Palacký l. 1823. v Prago potem, ko je bil dovršil študije na požunskem liceju in je več let poučeval v plemenitaških rodovinah na Ogrskem. Seznanil se je v Pragi z Dobrovským in po njegovem posredovanju z grofoma Gašperjem in Frančiškom Šternberkom; to znanje je bilo za njegovo bodočnost odločilnega pomena. Že prej je bil Palacký narodnostno probujen; prelagal je na češčino Ossiana, pisal je za časopis »Krok«, izdal je skupaj s Šafaříkom »Početke češkega pesništva, zlasti prosodije« in bavil se je poleg leposlovja tudi s češko zgodovino. Zlasti ga je zanimala husitska doba; saj je bila i Palackega rodovina češkobratovska in je vztrajala v ti veri na tajnem do leta tolerančnega patenta, kateri jo je prisilil, da se je priglasila k avgsburškemu izpovedanju. Palacký je prišel v Prago le, da prouči vire husitske zgodovine, toda grofa Šternberka sta ga pridržala za trajno, ko sta mu naročila, naj spiše zgodovino njih rodovine. S tem spisom je bil Palacký krenil na pot, na kateri je izvršil pozneje svoje nesmrtno delo. Prišel je pa Palacký v Pragi v tesno zvezo in v stalno dotiko s prvimi zastopniki češke dežele, posebno s češkimi plemenitaši in si je pridobil s takim občevanjem jasen pregled političkih razmer, in le-to ga je usposobilo sčasoma za duševnega voditelja vse češke politike.

¹⁾ Sprejete resolucije in pa podrobnosti o referatih, nasvetih i. dr. priobčimo na platnicah »Zvonovih«.